herpy

FROSKER

Four-lined Tree Frog

Polypedates leucomystax

Polypedates leucomystax er en slank, nattaktiv trefrosk på 4-9 cm fra Sørøst-Asia, som legger eggene i en skumrede ved vannet. Den er tilpasningsdyktig, lever gjerne tett på mennesker og er enkel å holde, men tåler ikke varme over 29 °C. Ynglingen settes i gang i et regnkammer.

Familie: Rhacophoridae

FAKTABOKS

DYRET

Voksenstørrelse	**4-9 cm** snute-kloakk-lengde
Levealder	**5 år**
Aktiv	**Om natten**
Levevis	**Trelevende**
Biotop	**Tørrskog, regnskog og våtmark**
Hudgift	**Ingen kjent**
Vanskelighetsgrad	**Øvet**

STELL

Min. terrarium	**45 × 45 × 60 cm** L × B × H for 2 voksne dyr
Temperatur, dag	**23-27 °C**
Temperatur, natt	**18-22 °C**
Luftfuktighet	**60-70 %**
Vann	**Vannskål**
UVB	**Valgfritt** Ferguson-sone 1
Kosthold	**Insekter**
Holdes	**Alene, parvis eller i gruppe**

AVL

Formering	**Eggleggende**
Utvikling	**Rumpetroll i vann**
Egglegging	**I et skumreir**
Egg per legging	**100-400**
Klekking	**3-4 dager**
Larvetid	**49-70 dager** fra klekking til metamorfose
Larvefôr	**Alger/planter**
Yngelpleie	**Ingen**

VERN OG PAPIRER

CITES	**Ikke listet**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Polypedates leucomystax er en mellomstor, slank trefrosk med kantet hode og spiss snute. Hunnen er markant større enn hannen: hannene måler omtrent 4-6 cm og hunnene 6-9 cm fra snute til kloakk. Hunnen har også et bredere og kraftigere hode og veier lett halvannen gang så mye som hannen.

Fargen varierer mye: grå, grønn, gul, rødlig eller mørkebrun, ofte ensfarget lysebrun til gyllengul, andre ganger flekkete eller med mørke X-formede tegninger på ryggen og ofte fire tynne, mørke striper nedover ryggen. Undersiden er hvit eller kremfarget. Snutespissen har av og til en tydelig hvit flekk. Huden er glatt, bakføttene har svømmehud, og fingre og tær ender i store hefteskiver.

Arten ble beskrevet som *Hyla leucomystax* av Gravenhorst i 1829 og er i virkeligheten et artskompleks. Genetiske undersøkelser peker på at bare dyrene fra Java og Sumatra hører til den egentlige arten, mens bestandene på Malayahalvøya, det nordlige Borneo, Sulawesi og det nordlige Filippinene trolig er uavklarte arter. Dyr i handelen kan derfor tilhøre flere ulike arter, og det kan forklare noe av variasjonen i farge og størrelse.

Hudgift: Arten har ingen kjent hudgift, men huden til alle amfibier er sart og kan bære bakterier, så vask hendene etter kontakt.

Temperamentet er rolig; frosken sitter skjult om dagen og blir livlig når mørket faller på.

Utbredelse og leveområde

Polypedates leucomystax lever i Sørøst-Asia. Grensen mot den nærstående *P. megacephalus* går ved Kra-neset, så arten finnes fra det sørlige Thailand ned over Malayahalvøya og Singapore. I Indonesia finnes den over store deler av øyriket, blant annet på Sumatra, Java, Borneo, Sulawesi, Bali, Lombok, Sumbawa, Sumba, Flores og Timor, og den lever også i den malaysiske delen av Borneo, i Brunei og på Filippinene. På Filippinene og i Indonesia har den spredd seg i takt med at skog er blitt til jordbruksland, og den spres lett med landbruksvarer mellom øyene. Eldre angivelser av en utbredelse fra India til Vietnam og det sørlige Kina dekker over beslektede arter og er ikke med på kartet.

Arten er innført til Papua og til Okinawa og en rekke mindre øyer i Japan. De innførte bestandene hører ikke til den opprinnelige utbredelsen.

> **Naturlig utbredelse:** Brunei, Indonesia, Malaysia, Filippinene, Singapore og Thailand.

LEVEOMRÅDE

P. leucomystax er en generalist som finnes i mange slags natur: fuktig og tørr skog, fjellskog, kratt, gressmark, sumper, innsjøer, dammer og vassdrag, og den klarer seg fint i jordbruksland, plantasjer, hager, forsteder og byer. Den sitter mest i trær og busker, men også i høyt gress.

Frosken er nattaktiv. Hannene samles og kvekker fra bakken ved kanten av små, grunne dammer og vannhull med en høy, dyp, andeliknende kvekking. I fuktige strøk ses dyrene hele året, mens yngletiden i tørrere strøk er begrenset til begynnelsen av regntiden. Temperatur og luftfuktighet på leveområdene er ikke dokumentert.

Les mer: Luftfuktighet, sprøyting og ventilasjon

Stell

TERRARIET

To voksne *Polypedates leucomystax* trenger et glassterrarium på minst 45 × 45 × 60 cm, og det rekker til opptil fire dyr. Arten hopper langt og har nytte av mer plass. Lokket skal være av nett eller ha en stor nettdel, for ventilasjonen er avgjørende.

Bunnsubstratet kan være fin kokosfiber, sphagnum, torv eller fuktig kjøkkenpapir. Sphagnum skal trykkes flatt, slik at frosken ikke svelger løse biter; unngå grus, små barkbiter og grovt teppe. Kjøkkenpapir byttes 2-3 ganger i uken, mens jordbunn holder lenger. Gi drivved, korkrør, lianer og planter med brede blader som sitteplasser og skjul, og sett opp en bakgrunn på tre sider, slik at froskene føler seg trygge. Flere gjemmesteder reduserer stress når dyrene holdes sammen.

TEMPERATUR

Hold terrariet på 23-27 °C om dagen og 18-22 °C om natten. Den øvre grensen er viktig: over 29 °C kan raskt bli dødelig, særlig hvis frosken samtidig mangler vann eller fukt.

En svak varmepære er nok hvis rommet er kjølig. Mål med et digitalt termometer nær froskens sitteplasser. Vinterhvile er ikke nødvendig.

LUFTFUKTIGHET OG DUSJING

Hold luftfuktigheten på 60-70 %. Det klares med håndsprøyte, tåkeanlegg eller regnanlegg, flere ganger om dagen etter behov. God ventilasjon er avgjørende: stillestående, fuktig luft gir raskt bakterielle hudinfeksjoner, så minst halvparten av lokket bør være nett. Sprøyt med avklort springvann, regnvann eller kildevann.

VANN OG VANNKVALITET

P. leucomystax skal alltid ha tilgang til rent vann i en stor, lav skål som er lett å holde ren, og som frosken lett kommer opp av. Frosken bruker skålen som toalett, så skift vannet hver dag, og skrubb og desinfiser skålen jevnlig, for eksempel med en svak klorløsning (5 %) som skylles grundig av etterpå, for amfibier tar opp stoffer gjennom huden.

Bruk springvann behandlet med vannbehandler, slik at klor, kloramin og tungmetaller er fjernet, eller kildevann på flaske. Bruk aldri såpe eller vanlige rengjøringsmidler.

LYS OG UVB

Arten trenger ikke annet lys enn det plantene krever. Det finnes ingen dokumentasjon på at den trenger UVB, men en svak UVB-kilde kan brukes til plantene og virker dessuten bakteriehemmende. UVB er derfor valgfritt (Ferguson-sone 1, med rikelig skygge). Hold en fast døgnrytme med mørke netter.

Les mer: Lys og UVB

FÔRING

P. leucomystax er insektetere, og fårekyllinger kan være basisfôret, supplert flere ganger i måneden med voksmøllarver, silkeorm, møll, fluer, små meitemark og små kakerlakker. Melorm er ikke sunt i lengden og bør bare gis sjelden. Unger på 3 cm tar fårekyllinger på omtrent 6 mm, ved 5 cm kan de ta fårekyllinger på omtrent 13 mm, og voksne tar fårekyllinger på 19 mm eller utvokste.

Voksne fôres 2-3 ganger i uken med 2-8 fårekyllinger per frosk, avhengig av størrelsen på fôret og frosken. Unger fôres daglig, så mye de kan spise. Støv fôret med kalk og vitaminer: til unger hver gang, til voksne ved hver eller annenhver fôring og med multivitamin én gang i uken. Frosken tar bare levende, bevegelig fôr, så tørkede insekter blir som regel avvist. Fôr om kvelden, og pass på at alle får nok, for ungene kan konkurrere om fôret.

Les mer: Kalk, vitaminer og tilskudd

ATFERD OG HÅNDTERING

P. leucomystax er nattaktiv og sitter om dagen skjult mellom planter og grener, men snapper gjerne et fôrdyr som kommer forbi. Den hopper langt og klatrer godt, men glir ikke i luften som noen av slektningene i familien. Hannene kvekker høyt med en dyp, andeliknende lyd.

Arten holdes lett i grupper av jevnstore dyr, særlig som unge. Hannene kan likevel plage hunnene med konstante paringsforsøk; skjer det, så skill kjønnene, eller senk luftfuktigheten. Hold den ikke sammen med større frosker som kan spise den. Som andre frosker bør den bare håndteres når det er nødvendig. Bruk våte, såpefrie hender eller en glatt plastboks når dyret skal flyttes.

Les mer: Fôrdyr: hold og avl

Avl

KJØNNSMODNING OG KJØNNSBESTEMMELSE

Kjønnene er lette å kjenne igjen som voksne: hunnen er omtrent 2-3 cm lengre, har et bredere og kraftigere hode og veier minst halvannen gang så mye som hannen. Hannen kvekker høyt. Unger kan ikke kjønnsbestemmes, så kjøp flere dyr hvis du vil ha et par. Dyrene er nesten utvokste etter 12-18 måneder; alderen ved kjønnsmodning er ikke dokumentert.

PARRING

I naturen yngler arten hele året i fuktige strøk og i begynnelsen av regntiden i tørrere strøk. Hannene kvekker fra bakken ved vannkanten, og hunnene kommer ned fra trærne. I fangenskap setter man i gang yngling i et regnkammer, der kraftig kunstig regn etterligner regntiden. Under paringen omklamrer hannen hunnen, og paret pisker opp skummet sammen.

EGG OG RUMPETROLL

Hunnen legger 100-400 egg i en skumrede som paret pisker opp i fellesskap. Reden sitter på planter, steiner eller andre gjenstander over eller like ved vannkanten, noen ganger flytende på overflaten. Eggene er omtrent 2 mm i diameter, og skummet beskytter dem mot uttørking. Det er ingen yngelpleie.

Rumpetrollene utvikler seg først i reden og faller så ned i vannet, noen ganger fra flere meters høyde. De er store, 3-5 cm, og lever i stillestående vann, der de for det meste skraper organisk materiale fra bunnen, men også filtrerer små partikler fra vannet. Hva de bør fôres med i fangenskap, er ikke dokumentert; algebelegg og plantemateriale supplert med vanlig

rumpetrollfôr er det nærliggende. Sørg for et stort kar med rent, stillestående vann under reden.

Les mer: Oppdrett av rumpetroll

METAMORFOSE

Eggene klekkes etter 3-4 dager, og rumpetrollene forvandler seg etter 7-10 uker. Ungene er forholdsvis store når de forlater vannet.

Når forbena kommer fram, må rumpetrollet kunne komme opp av vannet. Senk vannstanden, og legg i skrå steiner, kork eller flytende planter, slik at det kan krabbe opp og ikke drukner.

OPPDRETT AV UNGER

I naturen holder de nyforvandlede ungene til langs kanten av dammen før de klatrer opp i trærne. Oppdrettede unger på omtrent 3 cm er 8-10 uker gamle, vokser til omtrent 5 cm på ytterligere 2-3 måneder og er nesten voksne etter 12-18 måneder. Ungene tar små fårekyllinger; fôret de aller første dagene etter metamorfosen er ikke dokumentert, men bananfluer og nyklekkede fårekyllinger er det nærliggende. Fôr daglig, støv fôret hver gang, og pass på at alle får nok, for ungene konkurrerer om fôret.

Helse og vanlige feil

P. leucomystax er robust, men flere feil går igjen:

- Bakterielle hudinfeksjoner ved stillestående, fuktig luft og dårlig ventilasjon. Sørg for nettlokk og et rent terrarium.
- Varmestress: over 29 °C kan være dødelig, særlig sammen med mangel på vann og fuktighet.
- Forstoppelse eller tilstopping av tarmen (impaksjon) når frosken svelger løst bunnmateriale som sphagnum eller småstein. Trykk mosen flat, og unngå grus og småbark.
- Dårlig hygiene i vannskålen, som frosken bruker som toalett. Skift vannet daglig.
- Mangel på kalk og vitaminer ved ensidig kost. Støv fôret, og varier fôrdyrene.

Mange dyr i handelen er viltfangede, så kjøp helst oppdrettede dyr, og sett nye dyr i karantene. Sett aldri frosker eller rumpetroll ut i naturen; arten er allerede innført flere steder utenfor sin opprinnelige utbredelse. Søk en veterinær med kunnskap om amfibier hvis dyret slutter å spise eller virker sløvt.

Les mer: Karantene og hygiene Les mer: Kjøp av dyr: oppdrett, viltfangst og transport

Spør alltid dine kloke bekjente

Veiledningen er et godt sted å begynne, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskjellige, og mye av det viktigste lærer man av dem som har holdt arten i årevis. Snakk med en oppdretter, en erfaren holder eller en veterinær med kunnskap om krypdyr og amfibier før du skaffer deg dyret - og igjen hvis noe virker galt.